

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

***A MAGYAR MÉHÉSZETI NEMZETI PROGRAM
2016-2019***

Jóváhagyta:

***dr. Feldman Zsolt
agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár***

Budapest, 2016. március.

Bevezetés:

Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.), amely a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szól; - rendelkezik arról, hogy a tagállamok a méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából - hároméves időszakra szóló nemzeti programokat dolgozhatnak ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan.

Erre tekintettel Magyarország elkészítette és csatoltan bemutatja a Bizottság (EU) 2015/1368 végrehajtási rendelete (2015. augusztus 6.) mellékletében meghatározott szempontok alapján összeállított **Magyar Méhészeti Nemzeti Programot**.

- **A 2013-2016 évek Magyar Méhészeti Nemzeti Programjának a végrehajtása keretében elért eredmények a két legutolsó (2013/2014, 2014/2015) ISAMM végrehajtási jelentés alapján:**

A 2013-2016-os Magyar Méhészeti Nemzeti Program támogatási lehetőségeinek igénybevétele, végrehajtása a már lezárt programévekben egyértelműen igen sikeres volt. Ezt támasztja alá a program kihasználtsági mutatója is, ami a 2013/2014 támogatási évben **98,76 %**, a 2014/2015 évben pedig **99,51 %** volt.

Részletes adatok a jelentés alapján:

Támogatási jogcím	Tényleges felhasználás Ft-ban (uniós és nemzeti együtt)	Tényleges felhasználás Ft-ban (uniós és nemzeti együtt)
	2013/2014	2014/2015
<i>Technikai segítségnyújtás a méhészeknek és méhészek csoportosulásainak</i>	290 115 346	295 815 385
<i>A varroatózis elleni védekezés</i>	793 480 179	852 488 253
<i>A vándorméhészet ésszerűsítése</i>	132 129 691	135 861 246
<i>A méz fizikai-kémiai tulajdonságait elemző laboratóriumok támogatására irányuló intézkedések</i>	5 518 190	6 122 693
<i>A Közösségben található kaptárak állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések</i>	93 429 760	105 366 778
<i>Együttműködés a szakosított szervekkel a méhészetrel és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén</i>	62 356 959	78 562 478
Átszámítási árfolyam HUF/euró	297,04	315,54
Rendelkezésre álló keret Ft-ban	1 394 324 771	1 481 439 474
Ténylegesen felhasznált keret Ft-ban	1 377 030 125	1 474 216 833
Kihasználtság %-ban	98,76	99,51

- **A méhkaptárok (méhcsaládok) számának meghatározása céljából alkalmazott módszer:**

Magyarországon a méhkaptárok (**méhcsaládok**) számának a pontos meghatározását a kötelezően előírt bejelentési rendszerek támasztják alá.

Első módszer:

Méhészet létesítéséhez az illetékes megyei állategészségügyi hatóság (megyei Kormányhivatal) nyilvántartásba vétele szükséges. Magyarországon a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet szabályozza a méhtartó tenyészetek nyilvántartását. A rendelet 4.§ g) pontja alapján minden méhészetet, a méhek állandó tartási helyével az állattartónak be kell jelenteni és az Országos Adatbázisban nyilván kell tartani. Az Országos Adatbázist a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal vezeti. A méhészetek, méhtartó tenyészetként kerülnek regisztrálásra az ügyfél kérelme alapján, a méhek tartójának (nem tulajdonos) és a méhek tartási helyének adatai alapján. A regisztráláskor meg kell adni a méhcsaládok számát is. Minden változásról (növekedés, csökkenés, megszűnés) az állategészségügyi hatóságot értesíteni kell.

Második módszer:

Az állategészségügyi hatóság a méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről szóló 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet alapján az éves szeptember 30-i fordulónappal elvégzett kötelező őszi méhegészségügyi vizsgálat során minden méhcsaládot teljes körűen ellenőriz és jelentése a megvizsgált méhészetben a kaptártípusra és típusonként összesített – telelésre felkészített mennyiségben- kaptárok számára is kiterjed.

Az első és a második módszer adatai az állategészségügyi hatóságnál összeérnek, így **az országos adatok igen nagy pontosságúak.**

- **A magyar méhészeti ágazat termelési és piaci értékesítési szerkezete:**

Az elmúlt negyed század alatt, de az európai uniós csatlakozás óta meghatározó módon a magyar mezőgazdaság, s ezen belül a magyar méhészeti ágazat – a társadalmi és gazdasági ráhatások következtében – mind formájában, mint tartalmában számottevő változásokon ment keresztül.

A zömében belterjes kis és közepes méhészetek intenzív árutermelő méhészetekké nőttek ki magukat. Ez az átalakulás - meghatározó többségében – igen sikeresnek mondható, hiszen az ágazat napjainkban több ezer család megélhetéséhez nyújt kiegészítő vagy fő jövedelemforrást, s ezáltal közvetve

- hozzájárul a vidék népességmegtartó képességéhez,
- a biodiverzitás megőrzéséhez,
- fontos pillére a nemzeti fejlődésnek.

Létfontosságú szerepet tölt be az ökológiai egyensúly fenntartásában is.

A magyar méhészet a mezőgazdaság bruttó termelési értékének (2457,3 Mrd Ft/2015.) az 1%-át, az állattenyésztésnek (856,3 Mrd Ft/2015.) mintegy 3 %-át adja. (24 - 25 milliárd Ft)

Főbb adatok

i – ii - iii. A méhészek száma, a több mint 150 méhkaptárt (méhcsaládot) kezelő méhészek száma, a több mint 150 méhkaptárral (méhcsaláddal) rendelkező méhészek által kezelt méhkaptárok (méhcsaládok) száma összesen;

Év	A méhészek száma			Méhcsaládok száma		
	összes méhész	ebből legalább 150 méhcsaládot kezelő méhész		összes méhcsalád	ebből legalább a 150 méhcsaládot kezelő méhészek tulajdonában van	
	db	db	%	db	db	%
2014	20 840	1451	6,96	1 111 938	323 233	29,07
2015	21 565	1 546	7,17	1 191 851	336 791	28,26

iv. A méhészegyesületekbe szerveződött méhészek száma;

A magyar méhésztársadalom szakmaszervezeti érdekvédelmi rendszerét „szövetségi” formában - hagyománytisztelet, szakmaszeretet, szolidaritás jegyében - az **Országos Magyar Méhészeti Egyesület** (OMME) látja el, hiszen a több mint **13 ezer méhész 113 helyi méhészegyesület** képviselőjében hitelesen érzékeli a méhészek problémáit, képes megoldási javaslatok kidolgozására, a méhészek érdekének képviselőjére. Az eddigi Nemzeti Programok megvalósítása jelentősen hozzájárult az ismeretek széleskörű bővítéséhez, azok gyakorlati alkalmazásához. A tag egyesületek szervezésében megrendezett – ősztől tavaszig tartó - ismeretterjesztő előadások, bemutató méhészetek látogatása, valamint az évente megjelenő Méhegészségügyi ismeretek című kiskönyv kiadása, mind a méhészek naprakész ismeretbővítését szolgálja. Mindezeknek a koordinációja a szaktanácsadó-hálózat munkájával valósítható csak meg.

Év	Méhészegyesületek száma	Méhészegyesületekbe szerveződött méhészek száma (fő)
2014	112	12.677
2015	113	13.386

v. Az éves nemzeti méztermelés a méhészeti program jóváhagyás céljából való bejelentését megelőző két naptári évben, kg-ban megadva; viii. A kaptáronkénti becsült átlagos éves mézhozam kg-ban megadva;

A magyar méztermelés gerincét a kiváló és egyedi minőségi mutatókkal rendelkező akácméz adja. Emellett jelentős még a napraforgó és a repceméz mennyisége. Nem feledkezhetünk el azonban a selyemfű, a hárs, a szelídgesztenye, a facélia, és a szolidágó fajtamézekről sem.

Magyarországon egy adott évben megtermelt méz mennyiségének a meghatározása kétféle módon is lehetséges:

- Az egyik lehetséges (de lassú) út az értékesített mennyiségek összegzésén alapuló módszer, amely többségében szigorú számadású bizonylatokon, valamint kisebb részt becslésen alapul. A szigorú számadású bizonylatokon alapuló, hazai termelésű méz export adatokat az

adatszolgáltatásra kötelezett kereskedő szervezetek a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) részére megküldik, amely azokat összegzi. Így erről az oldalról igen pontos adatokat kapunk. A külkereskedelmi termékgazdálkodás két részre oszlik, az EU tagállamokkal (Intrastat), illetve az EU-n kívüli országokkal megvalósuló (Extrastat) forgalomra. A tagállamokkal lebonyolított forgalom adatait a KSH közvetlenül az érintett vállalkozásoktól gyűjti be, az Unión kívüli kereskedelemről pedig a vámhatóságtól kap információt. Az Intrastat kiszállításairól azoknak az adatszolgáltatóknak kell kérdőívet kitölteniük, akiknek az EU tagállamokba történő kiszállításainak utolsó 12 havi értéke meghaladja a 100 millió forintot. Az új adatszolgáltatók kijelöléséhez, a gazdasági szervezetek áfa-bevallásában jelentett adatait használja fel a statisztika. A kötelezettségüknek eleget nem tevő, illetve a küszöb alatti vállalatok adatait becsléssel pótoljuk, amelynek alapját az azonos ágazatba tartozó vállalatok jelentett adata képezi. A természetes méz (KN 0409) kiviteli adata általában 7-10 % becslést tartalmaz. Ehhez az adathoz kapcsolódik a hazai élelmiszeripari, illetve egyéb vállalkozások által felhasznált ún. „ipari méz” mennyisége, amelyet szintén bizonylatok alapján összesítenek. A kereskedelemben forgalomba hozott mézmennyiség a bizonylatok révén szintén pontosan nyomom követhető. Mivel nagyon sok méhészt értékesíti a mézét háztól, vagy piacokon, ezért az így eladott mennyiséget csak becsléssel lehet meghatározni. (Ebben az esetben a mennyiség meghatározásához támpontot nyújt a göngyölegforgalmazók által értékesített üveg, vagy műanyagflakon.) Ha ezeket a tételeket összeadjuk; - megkapjuk a teljes értékesített mennyiséget. Mivel ez még nem fed le teljesen a ténylegesen megtermelt mennyiséget; - hozzá kell adnunk az ún. „raktáron lévő” készleteket is, amelyet szintén becsléssel határozhatunk meg.

A teljes eljárás általában 12-18 hónapot is igénybe vesz, hiszen az értékesítés és annak visszajelzése hosszabb időintervallumban történik, de viszonylagos pontossága miatt az adott évi méztermelés igen jól meghatározható.

- **A másik (de gyors) módszer** csak becslésen alapul. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a megyei szaktanácsadó hálózaton keresztül mindennapi kapcsolatban van tagjaival. A szaktanácsadók minden megyében rendelkeznek a becslés elvégzéséhez szükséges alapadatokkal; - úgy, mint az adott mézeltetési időszakban az adott megyében nyilvántartott méhcsaládok számával, azon belül a termelő/nem termelő családok becsült arányszámával, a termelőcsaládonként kipergetett méz (mért adat) átlagos mennyiségével. E két tényezőtől; - termelőcsaládok száma x termelőcsaládonként kipergetett méz mennyisége - viszonylag pontosan megbecsülhető egy megye méztermelése. A megyénként becsült adatok összegzése – mézfajtánként – az OMME központban történik. Ez az adat gyorsan előállítható és pontosságát a másik módszer adatai igazolhatják.

Az adatok véglegesítése – az éves termelési eredmények lezárása – **a kétféle úton kapott eredmények figyelembevételével, összevetésével történik**, amelyeket az OMME éves beszámolójában hivatalosan közlése.

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület 2014-ben és 2015-ben is **több száz termelő** (álló, illetve vándor) méhészt **több mint 60 ezer méhcsaládjának** termelési adatai felhasználásával készítette el az országos méztermelésre vonatkozó felmérését. A vizsgálatban minden évben ugyanazok a méhészetek vettek részt, s az általuk megadott termelési adatok lettek országos szintre kivetítve.

Év	Méztermelés összesen kg-ban	Kaptáronkénti becsült átlagos éves mézhozam kg-ban
2014	24.400.000	21,94
2015	30.700.000	25,76

vi - vii. A vegyes virágméz ártartománya az előállítás helyén, a vegyes virágméz ömlesztett nagykereskedelmi ártartománya:

A magyar mézértékesítés sajátossága, hogy a megtermelt méz 64-66 %-át nagybani felvásárlóknak, kereskedőknek hordósan, 3-5 %-át kiszerve kiskereskedőknek, üzleteknek, 1 %-át ipari felhasználóknak - mézeskalácsos, édesítőipar, 30 %-át pedig közvetlenül a fogyasztóknak, értékesítik.

A becsült hazai mézfogyasztás mintegy 8 - 10 000 tonna/év; - így az egy főre jutó éves fogyasztás 1 kg-ra tehető.

Ez emelkedést mutat!

És, hogy minek köszönhető?

- Célegyenesben van az a kitartó és következetes figyelemfelhívó és termékajánló tevékenység, amely a magyar mézre és más méhészeti termékekre – úgy, mint propolisz, méhpempő, virágpó - irányul. Megemlíteném a szlovén példa alapján elindított - mézet, méhészt, méhészetet népszerűsítő - „Európai Mézes Reggeli” programot is, amelyet a magyar méhészek 2015. november 20-án az ország 508 iskolájában, óvodájában szerveztek. (Közel 100 ezer kisdíák reggelizett mézes-vajas kenyeret.)
- A növekvő közvetlen termelői értékesítés következtében is egyre erősödik a méhész és a fogyasztó között a közvetlen kapcsolat – ezt másképpen vásárlói bizalomnak hívjuk – és emiatt az így értékesített mennyiség is folyamatos emelkedést mutat.
- Harmadszor pedig komoly szerepe van a folyamatos mézvizsgálatoknak, a termelői méz azonosítására létrehozott méz-zárszalagnak, és a termelői mézesüveg használatának.

Év	Virágmézek ártartománya az előállítás helyén Ft/kg			Virágmézek ártartománya nagybani értékesítés esetén Ft/kg		
	akác	vegyes virág	fajta méz	akác	vegyes virág	fajta méz
2014	2000-2500	1400-1800	1800-2500	1200-2000	800-930	850-1000
2015	2000-2500	1600-1800	1800-2500	1200-1500	750-820	850-900

ix. Az előállított méz kilogrammonkénti becsült átlagos előállítási költsége (állandó és változó költségek):

Egy méhcsalád állandó és változó költségeinek alakulását egy - a méreténél fogva „*professzionális*” kategóriába sorolt - 150 méhcsaládos, vándorméhészkedést folytató méhészet adatai alapján határoztuk meg.

Számításaink szerint **2015-ben** Magyarországon a **méhcsaládonkénti költség 36.126 Ft/méhcsalád, vagyis 114,69 euró.** (315 Ft = 1 euró)

Ezt a tényt az alábbi számításokkal támasztjuk alá:

Állandó költségek:

Amortizáció: 8.366 Ft/család (26,56 euró/család)

Tagdíj, biztosítás: 500 Ft/család (1,58 euró/család)

Munkabér, közterhek: 13.000 Ft/család (vándorlással együtt) (41,27 euró/család)

Méhcsaládonként átlagos állandó költség 21.866 Ft (69,41 euró/család)

Változó költségek:

Varroa atka elleni védekezés, gyógykezelés, gyógyszer: 2.205 Ft/család (7,0 euró/család)

Téli takarmányozás: felhasznált cukor méhcsaládonként 3.300 Ft/család (10,48 euró/család)

Vándoroltatás (saját gépkocsi és fuvarozó által biztosított tehergépkocsival):
6.600 Ft/méhcsalád (20,90 euró/család)

Egyéb költségek (eszközbeszerzés, díjak): 2.000 Ft/méhcsalád (6,35 euró/család):

Kiszerezés (felvásárlás, bankköltség, szállítás, feldolgozás, tárolás): 155 Ft/kg (0,49 euró/kg).

Méhcsaládonként átlagos változó költség 14.260 Ft (45,27 euró/család)

Egy „professzionális” méhészetbe tartozó méhcsalád éves mézhozama egy átlagos méhészetbe tartozó méhcsalád mézhozamához viszonyítva legalább kétszeres, így 2015-ben 50 kg/méhcsalád mézhozammal számolhatunk.

Így az 1 kg megtermelt (akác, vegyes virág) mézre kiszámított önköltség 722,52 Ft/kg, vagyis 2,29 euró/kg.

4. A magyar méhészeti ágazat szükségleteinek értékelése.

A magyar méhészeti ágazat szerkezeti arányainak elmozdulása jól mutatja, hogy a Magyar Méhészeti Nemzeti Program által nyújtott támogatások nagy biztonsággal elérik céljukat és a méhészeti ágazat lendületesen fejlődik.

Az ágazat szükségleti igényeinek az iránya örömteli módon a minőségi változások felé mutat, hiszen a fejlesztési igények középpontjában egyre inkább a költséghatékony termeléshez szükséges eszközök és az ehhez kapcsolódó élelmiszerbiztonsági követelményeknek való megfelelés áll, hiszen új belföldi és export piacok megnyerése csak a feldolgozottsági szint javításával, valamint a szavatoltsági és nyomon követhetőségi igények kiszolgálásával valósulhat meg.

Erre tekintettel az új programidőszakban is kiemelten kezeljük azokat a jogcímekeket, amelyek a minőségi elmozdulás irányába mutatnak. Így a figyelem az elméleti ismeretterjesztés, a korszerű élelmiszerbiztonsági feltételeknek megfelelő mézkinyerési és kiszerezési eszközök, a méhek kártevői és kórokozói elleni engedélyezett védekezési módok, a hatékony vándorláshoz és ez által az irányított megporzáshoz, magasabb jövedelemtermelő képességhez szükséges eszközök biztosítása, a minőségi genetikai alapokkal rendelkező szaporító anyag használat, a kutatás-fejlesztés, a piacmonitoring és termékfejlesztés területekre irányul.

5. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program céljainak, valamint e célok és az 1308/2013/EU rendelet 55. cikke (4) bekezdésében található felsorolásból kiválasztott méhészeti intézkedések közötti kapcsolat ismertetése.

A Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapvető célkitűzése az, hogy az ország kedvező természeti adottságaira alapozva fokozatosan növelje a méhészeti ágazat versenyképességét, hatékonyra tegye annak működését és biztosítsa előremutató fejlődését. Mivel társadalmi funkciója a vidék népességmegtartó képességének erősítésében, valamint a lakosság egészséges, kiváló minőségű méhészeti termékekkel történő ellátásában is megnyilvánul,

további célként fogalmazódik meg az, hogy erősíteni kell a méhésztársadalom fogékonyságát az új módszerek, eljárások és eszközök alkalmazása iránt.

A méhészeti intézkedéseknek minden esetben illeszkedni kell a mezőgazdasági, erdészeti, vidékfejlesztési előírásokhoz, így figyelembe kell venni a biodiverzitásra irányuló elvárásokat, a szántóföldi növénytermesztés és a kertészet minél szélesebb körű megporzásra való igényét, valamint a méz és egyéb méhészeti termékeknek a rövid ellátási láncban (REL) és a falusi turizmusban (méz utak) való megjelenését.

Ez az a kapocs, amely biztosítja, biztosíthatja az adott méhészeti intézkedéseken keresztül az ágazati fejlődést, a minőségi igények, elvárások teljesülését.

6. Az 1308/2013/EU rendelet 55. cikke (4) bekezdésében található felsorolásból kiválasztott méhészeti intézkedések keretében meghozandó intézkedések részletes ismertetése, amely tartalmazza a becsült költségeket és az évenkénti és intézkedésenkénti lebontásban megadott finanszírozási tervet.

Az 1308/2013/EU rendelet 55. cikk (4) bekezdésében foglalt intézkedések keretében bevezetett jogcímek részletes ismertetése:

a) Technikai segítségnyújtás a méhészek és méhészek szervezetei részére [R. 55. cikk (4) bekezdés a) pont]

aa) a méhészeti képzés országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;

A 2013-2016. közötti támogatási időszakban - a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján - a méhészképzés egységesítése, a külföldi szakmai ismeretek, tapasztalatok megszerzése érdekében a külföldi szaksajtó figyelemmel követése, a fordítások megszervezése és azok közzététele feladatára az OMME központi irodája egy fő koordinátorral megbízási szerződéssel szerződött, és biztosította a megfelelő körülményeket a munka elvégzéséhez. A koordinációs munka sokrétű, magában foglalja az oktatási helyszínek, szemináriumok, konzultációk helyszíneinek, bemutató helyek biztosításának egyeztetését, a szervezés segítségét, az előadókkal való időpont-, téma-, helyszín-egyeztetéseket, az előadók részéről felmerülő kérések (technikai eszközök, tananyag stb.) teljesítését, továbbá a külföldi szakirodalom követését, a szaksajtó megrendelését, valamint azok fordításának és közzétételének megszervezését, végrehajtását, a támogatások elszámolását. A megbízási díj csak a koordinátor azon költségeit fedezte, amelyek a program végrehajtásához voltak szükségesek. A program keretében megjelenő kötetekkel számos friss információ, kutatási eredmény, méhbetegségek leküzdését segítő új technológiai és állategészségügyi beavatkozás ismertetése jut el a méhészekhez. A visszajelzések alapján a kiadvány évről-évre hasznos ismeretekkel szolgál a gyakorló méhészek számára.

A feladat folyamatos, így fenntartása a 2016-2019. közötti támogatási időszakban a korábbi feltételek alkalmazásával szükséges.

A támogatás összege: 105 000 euró/év.

ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez, az azokon való részvételhez és elméleti ismeretterjesztéshez;

A jogcím feladata a méhészek szakmai ismereteinek bővítése, fejlesztése, illetve szinten tartása, elméleti felkészültségének növelése, elsősorban előadások tartásával. Az intézkedés alapján több tízezer méhész vett részt a helyi/regionális/országos rendezvényeken, jutott el a külföldön megrendezett hasonló programokra. Az intézkedés sokrétű, így az eltérő érdeklődésű méhészek

is megtalálják a számukra hasznos programot. A helyi szinten megszervezett szakmai napok, foglalkozások a méhészek szakmai ismereteit bővítik, szinten tartják.

Az évente megtartott események közül a legfontosabbak: a kaposvári Dunántúli Regionális Méhésztalálkozó, a szekszárdi Tavaszváró Méhésznapi Szakmai Konferencia, a székesfehérvári Országos Méhésztalálkozó és Vásár, a balassagyarmati Ipolymenti Nemzetközi Méhésztalálkozó, a jászberényi Nemzetközi Mézvásár és Méhésztalálkozó, a gödöllői Magyar Méhészek Világtalálkozója, a zalaegerszegi Kárpát-medencei Mézfesztivál, és a gyulai Méz és Mézeskalács Fesztivál. A rendezvények az eszközvásár és a szakmai programok mellett a méz, a méhészeti termékek, mint az egészséges táplálkozás elengedhetetlen elemeit közvetlenül a fogyasztók felé kommunikálják. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program támogatása kapcsán öröndetesen szaporodnak a szakmai összefüggések. Az egyre több színvonalas rendezvényt számos, az Unió más tagországaiból érkező méhészek is szívesen látogatják.

Más tagállamokban, vagy harmadik országban szervezett programokon való részvétel a különböző méhészkedési gyakorlat közvetlen megismerését és tapasztalatok cseréjét teszi lehetővé.

Az OMME és tagszervezetei által szervezett szakmai fórumok a magyar méhészek szakmai életében meghatározó jelentőséggel bírnak, ezért a 2016-2019. időszakban az intézkedés fenntartása kiemelten indokolt.

A támogatás összege: 275 000 euró/2017év, 285 000 euró/2018 év, 285 000 euró/2019 év.

ac). szaktanácsadó-hálózat működtetéséhez;

A program első ciklusában (2004-2007.) került kialakításra a méhészeti szaktanácsadói hálózat, amely folyamatos működése során nélkülözhetetlen szakmai segítséget nyújt a méhészeknek. Az OMME szaktanácsadó hálózatának felépítése: 1 fő vezető szaktanácsadó (munkáját az OMME központi irodájában végzi) és 19 fő megyei, illetve 1 fő fővárosi szaktanácsadó (munkájukat lakóhelyükön, saját, vagy bérelt irodában végzik).

A hálózat a gazdálkodó méhészek számára folyamatos tájékoztatást nyújt a piaci viszonyokról, a támogatási lehetőségekről, a méhészetben alkalmazott, illetve alkalmazható új technológiákról, a vándoroltatás, a pergetés és egyéb szakmai tevékenységek hatékonyabb ellátását támogató információkról. Helyi szinten segít képviselni a gazdálkodó méhészek érdekeit a tevékenységüket felügyelő hatóságoknál, fenológiai megfigyelésekkel, adatgyűjtéssel, és az adatok közlésével hozzájárul egyes méhészeti tevékenységek eredményesebb végrehajtásához. A hálózat kialakítása jelentős előrelépés volt az egyes méhésztudományok problémáinak kezeléséhez, információigényének kielégítéséhez.

A szaktanácsadói feladatok száma az egyesületi létszám növekedésével és a Nemzeti Program adta lehetőségekkel folyamatosan bővül, ezért szükségessé válik egy fő asszisztens megbízási szerződéssel való segítségének igénybe vétele. A magas fokú szakmai felkészültséget nem igénylő feladatok elvégzésével az asszisztens (méz mintavétel, adminisztrációs feladatok ellátása, stb.) a vezető szaktanácsadót tehermentesítené, aki így a lényegi feladatokra történő összpontosítással még hatékonyabbá teheti az országos szaktanácsadó hálózat működését. A vezető szaktanácsadó, a 20 szaktanácsadó és az asszisztens megbízási szerződéssel kapcsolódik az OMME-hez. Az irodán kívüli, a program végrehajtásához nélkülözhetetlen feladatok ellátásához (pl. minták laborokba történő szállítása) egy mikrobusz biztosítása szükséges, tekintettel arra, hogy méhészetek az ország minden területén elérhetőek kell legyenek és a feladat tömegközlekedéssel gyakorlatilag nem megoldható.

A program változatlan formában történő fenntartása a 2016 -2019. közötti időszakban indokolt.

A támogatás összege: 450 000 euró/év.

ad) bemutató méhészetek látogatásához;

A 2013-2016. időszakban több ezer méhész vett részt a bemutató méhészetek által megtartott szakmai bemutatókon, ahol is a jól működő méhészek számára lehetőség nyílt arra, hogy a gyakorlatban alkalmazott és elismert ismereteiket megmutathassák másoknak, az odalátogató méhészek pedig megismerhessenek jól bevált gyakorlatot; - sok esetben új technológiát, különleges gyakorlati fogásokat. Az ilyen esetekben az intézkedés célja egy-egy általánosságban használt kaptártípus technológiájának megismertetése, egyéb ismeretek átadása és gyakorlati bemutatókon keresztüli oktatása.

Az intézkedés egyre népszerűbb a méhészek körében és a 2016-2019. időszakban további folytatását tervezzük.

A támogatás összege: 100 000 euró/év.

ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kisereléséhez, a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;

A méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kisereléséhez és a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzésének támogatása korszerűbb eszközökkel élelmiszer-biztonsági szempontból is megfelelő pergetést, valamint az ahhoz kapcsolódó gyorsabb és hatékonyabb munkafolyamatok megvalósítását teszi lehetővé, illetve az üveges kisereléshez szükséges eszközök támogatásával jelentősen javulhat a termelői mézek piacra jutása.

A program igen népszerű a méhészek körében, és szakmai oldalról tekintve is szükséges a 2016-2019. közötti időszakban a fenntartása, új eszközökkel bővítése.

A támogatás összege: 450 000 euró/év.

af) termelői mézesüveg gyártásához szükséges formagarnitúra beszerzéséhez;

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület korábbi támogatási ciklusokban is készített termelői mézesüveget. Az üvegyártáshoz szükséges egyedi sablont az OMME tervezte és gyártatta le. Az így előállított egyesületi üveg egyedi megjelenésével megkülönböztethető csomagolást, és zárszalaggal kiegészítve a méz termelői származását, minőségi szavatoltságát biztosította az egyesület tagjai részére. Mivel a korábban sikeresen használt formagarnitúrák megkoptak, pótlásuk és egy új mérettel kiegészítve - a korábbival azonos elvek mentén - indokoltá vált. A formagarnitúra elkészítését a 2016/2017 méhészeti évben egy alkalommal három méretben (220 ml, 380 ml, 730 ml) az OMME szervezésében megvalósítjuk.

Mivel a termelői mézesüveg az egyesületi tagok között igen nagy népszerűségnek örvend, a gyártást a 2016-2019. időszakban is folytatni szükséges, amihez a lehető legkorábban le kell gyártani az üveg formázásához szükséges formagarnitúrát.

A támogatás összege: 20 000 euró a 2016/2017 méhészeti évben.

b) A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroatózis – elleni védekezés [R. 55. cikk (4) bekezdés b) pont]

ba) varroa atka, a nozematózis, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez;

Ez a Magyar Méhészeti Nemzeti Program legnagyobb keretösszegű jogcíme, amelyből a Varroa atka elleni gyógyszeres védekezés keretében az atkaölő készítmények mellett a kezelések hatékonyságát növelő répacukor- és takarmánykiegészítő-szer, valamint a kijuttatást segítő eszközök és munkavédelmi felszerelések költségei támogathatók. A Varroa atka elleni gyógyszeres védekezés támogatása elősegíti, hogy a méhészek által korábban gyakran használt, ellenőrizetlen és kevésbé hatékony szerek helyett engedélyezett gyógyszerkészítményeket használjanak a Varroa atka elleni védekezésben. A támogatás alapja az engedélyezett gyógyszerek és kijuttatásuk eszköze, az engedélyezett gyógyhatású készítmények és a kezelés

kiegészítéséhez adható cukor beszerzése, felhasználása. A fertőzöttségtől való teljes mentesség ugyan nem érhető el, de a támogatás jelentős mértékben elősegíti a méhegészségügyi helyzet javulását. A jogcím népszerűségét és hasznosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy kihasználtsága minden évben 100 %-os. Új elemként kerül be a jogcímbe a nozematózis elleni védekezésben használatos gyógyhatású, valamint az egyéb kártevők és betegségek elleni védekezéshez szükséges készítmények felhasználásának a támogatása, támogathatósága.

A program folytatása a 2016-2019. közötti időszakban változatlanul indokolt.

A támogatás összege: 2 140 000 euró/év.

bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez:

A 2013-2016. időszakban is benyújthattak a méhészek támogatási kérelmet higiénikus aljdeszkára, hiszen a teljes méhállomány 10-20 %-a alá helyezett higiénikus aljdeszkákkal reális kép kapható az atka-fertőzöttségről, illetve egy-egy kezelést követően annak hatékonyságáról.

A program folytatása a következő támogatási időszakban is célszerű, hiszen az egyes méhészetek atka-fertőzöttségének higiénikus aljdeszka segítségével történő ellenőrzése kedvezően befolyásolja az atka okozta károk visszaszorítását.

A támogatás összege: 15 250 euró/2017év, 15 254 euró/2018év, 15 248 euró/2019év.

bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez:

A méhészetekben változatlanul a legnagyobb problémát jelenti a kórokozók, kártevők elleni védekezésben a betegség tünetek jellemző megnyilvánulásainak időbeni felismerése, ezáltal a szükséges védekezési eljárások alkalmazása.

Ebben a küzdelemben nyújthat segítséget a méhbetegségek felismeréséhez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása, melyet e jogcím forrásaiból kívánunk támogatni.

A támogatás összege: 30 000 euró/év.

c) A vándorméhészet ésszerűsítése [R. 55. cikk (4) bekezdés c) pont]

ca) kaptárak, méhészeti felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához:

A méhegészségügyi nyomon követhetőség érdekében, valamint vagyonvédelmi szempontból indokolt a méhészetek, illetve méhészeti felszerelések azonosítása és nyilvántartása. A támogatás célja egységes azonosítási rendszer kialakítása, fenntartása, működtetése. Ebbe a támogatási jogcímbe tartozik még az informatikai nyilvántartási rendszer működtetése, szoftverfejlesztés, az adatbázis feltöltése és rendszeres frissítése is, valamint a rendszer működtetésére egy fő operátor.

A program fenntartása, frissítése és bővítése indokolt a következő támogatási időszakban is.

A támogatás összege: 110 000 euró/év.

cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez:

A vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzésének támogatása révén korszerűbb eszközökkel, gyorsabban, egyszerűbben és hatékonyabban zajlik a vándoroltatás és az ahhoz kapcsolódó munkafolyamatok. Hazánkban eredményesen méhészkedni, biztos megélhetést biztosítani csak vándorlással lehetséges. Ehhez évente több alkalommal kell mozgatni a méhészetet. Ezt gyorsan, hatékonyan, balesetmentesen csak modern rakodó és szállító eszközök beszerzésével, valamint a vándortanyák kialakításához szükséges infrastrukturális eszközök

beszerzésével – valósíthatjuk meg. Az eszközök köre – figyelembe véve a gyakorló méhészek javaslatait - folyamatosan, évről-évre bővül, aminek következtében a jogcím kihasználtsága többször is meghaladta a rendelkezésre álló keretösszeget.

A 2016-2019. közötti támogatási időszakban továbbra is indokolt fenntartani az eddig alkalmazott támogatást, és a támogatott eszközök listáját aktualizálni, bővíteni kell.

A támogatás összege: 510 000 euró/év.

d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]

Az OMME folyamatosan figyelemmel kíséri a kereskedelmi forgalomban lévő mézek minőségét. A mézek vizsgálatára hazai és EU-n belüli laboratóriumokban kerül sor. A vizsgálati eredményeket az OMME rendszeresen megjelenteti, ezáltal az eladók fokozottabb figyelmet fordítanak mézeik minőségére.

Feltétlen szükséges e jogcím fenntartása.

A támogatás összege: 60 000 euró/év.

e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]

A támogatás célja a méhállomány szinten tartása párzott és párzatlan méhanyákkal, anyabölcsőkkel. Az elmúlt támogatási időszakban évente több ezer méhész vette igénybe ezt a támogatást. Csak hatóságilag engedélyezett, folyamatosan ellenőrzött anyanevelő telepről származó párzott, petező anyákkal történő, illetve e telepekről származó egyéb állománypótlás támogatható. Az állomány mind állategészségügyi, mind genetikai szempontból történő cseréjét a hatékony méhészkedés alapvető feltételének tekintjük.

Az intézkedés további fontos eleme a tenyészanyag vizsgálata és a felhasználással kapcsolatos adatgyűjtés.

A teljesítményvizsgálat objektív megvalósításához a műszaki feltételrendszert biztosítani kell.

A program folyamatos fenntartása a 2016-2019. közötti időszakban kiemelten indokolt.

A támogatás összege: 375 000 euró/év.

f) Együttműködés a szakosodott szervezetekkel a méhészet és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén [R. 55. cikk (4) bekezdés f) pont]

fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez;

Az országos fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat létrehozása, működtetése elősegíti a termelő méhészek logisztikai-méhészeti munkáinak tervezését. A megfigyelő hálózat mindenki számára elérhető adatai az időjárási körülményekről (csapadék, hőfok, szél, stb.), az adott méhlegelő fenológiájáról adnak tájékoztatást. Ez a program már zajlik, de fejlesztése, bővítése, tökéletesítése miatt fenntartása fontos.

A program folyamatos fenntartása, fejlesztése, tökéletesítése a 2016-2019. közötti időszakban is indokolt.

A támogatás összege: 20 000 euró/év.

fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálat;

A növényvédő és rovarölő szerek nem szabályszerű használata évről-évre változatlanul komoly veszélyforrást jelent mind a méhek, mind pedig a méhészek számára! Minden évben termelői gondatlanságból adódóan valahol az országban súlyos katasztrófát okoz! Emiatt változatlanul folytatni kell a méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring, illetve a GMO vizsgálatokat is.

A program folyamatos fenntartása, fejlesztése, tökéletesítése a 2016-2019. közötti időszakban indokolt.

A támogatás összege: 85 000 euró/év.

fc) egyéb alkalmazott kutatáshoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához;

A támogatás a mézelő növények mézelésének vizsgálatához, a mézek jellemző profiljának meghatározásához, méhészeti tárgyú kutatásokhoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához és a kutatáshoz szükséges méhcsaládok beállításához vehető igénybe. Az ezzel kapcsolatos feladatok ellátására az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME) központi irodájának egy fő, a feladatnak megfelelő egyetemi végzettséggel és munkatapasztalattal rendelkező koordinátorral megbízási szerződést köt, akinek feladata a kutatási program koordinálása, pályázati anyagainak kezelése, kapcsolatépítés kutatóintézetekkel, új kutatási témák keresése.

A program folyamatos fenntartása, fejlesztése, tökéletesítése a 2016-2019. közötti időszakban indokolt.

A támogatás összege: 290 000 euró/ 2017év, 300 000 euró/2018 év, 300 000 euró/ 2019 év.

g) Piacmonitoring

Az intézkedést nem kívánjuk bevezetni.

A támogatás összege: 0 euró/ év.

h) A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.

Az intézkedést nem kívánjuk bevezetni.

A támogatás összege: 0 euró/ év.

Országosan becsült költségek és finanszírozási terv
A célok leírása és finanszírozása
Tagállam: Magyarország
Program: 2016/2017

Intézkedés leírása	Előirányzott kiadások		EU társfinanszírozás euró
	Összesen euró	Nemzeti 50% euró	
Technikai segítségnyújtás a méhészek és méhészek szervezetei részére [R. 55. cikk (4) bekezdés a) pont]	1 400 000	700 000	700 000
<p>aa) a méhészeti képzés és a méhegészségügyi hálózat országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;</p> <p>ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez, az azokban való részvételhez és elméleti ismeretterjesztéshez;</p> <p>ac) szaktanácsadó-hálózat működtetéséhez;</p> <p>ad) bemutató méhészetek látogatásához;</p> <p>ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez és a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;</p> <p>af) termelői mézesüveg gyártásához szükséges formagarnitúra beszerzéséhez;</p>			
b) A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroatozisz – elleni védekezés [R. 55. cikk (4) bekezdés b) pont]	2185250	1 092625	1 092625
<p>ba) varroa atka, a nozematózisz, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez;</p> <p>bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;</p> <p>bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;</p>			
c) A vándorméhészet ésszerűsítése [R. 55. cikk (4) bekezdés c) pont]	620 000	310 000	310 000
<p>ca) kaptárak, méhészeti adatgyűjtés és felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához;</p> <p>cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;</p>			
d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]	60 000	30 000	30 000
e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]	375 000	187 500	187 500
f) Együttműködés a szakososodott szervekkel a méhészettel és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén [R. 55. cikk (4) bekezdés f) pont]	395 000	197 500	197 500
<p>fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez</p> <p>fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálathoz;</p> <p>fc) egyéb alkalmazott kutatáshoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához;</p>			
g) Piacmonitoring	0	0	0
h) A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.	0	0	0
Program összesen	5 035 250	2 517 625	2 517 625

Országosan becsült költségek és finanszírozási terv
A célok leírása és finanszírozása
Tagállam: Magyarország
Program: 2017/2018

Intézkedés leírása	Előirányzott kiadások		EU társfinanszírozás euró
	Összesen euró	Nemzeti 50% euró	
Technikai segítségnyújtás a méhészek és méhészek szervezetei részére [R. 55. cikk (4) bekezdés a) pont]	1 390 000	695 000	695 000
aa) a méhészeti képzés és a méhegészségügyi hálózat országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;			
ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez, az azokon való részvételhez és elméleti ismeretterjesztéshez;			
ac) szaktanácsadó-hálózat működtetéséhez;			
ad) bemutató méhészetek látogatásához;			
ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez és a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;			
b) A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroatozisz – elleni védekezés [R. 55. cikk (4) bekezdés b) pont]	2 185 254	1 092 627	1 092 627
ba) varroa atka, a nozematózis, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez;			
bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;			
bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;			
c) A vándorméhészet ésszerűsítése [R. 55. cikk (4) bekezdés c) pont]	620 000	310 000	310 000
ca) kaptárak, méhészeti adatgyűjtés és felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához;			
cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;			
d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]	60 000	30 000	30 000
e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]	375 000	187 500	187 500
f) Együttműködés a szakososodott szervekkel a méhészettel és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén [R. 55. cikk (4) bekezdés f) pont]	405 000	202 500	202 500
fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez			
fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálathoz;			
fc) egyéb alkalmazott kutatáshoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához;			
g) Piacmonitoring	0	0	0
h) A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.	0	0	0
Program összesen	5 035 254	2 517 627	2 517 627

Országosan becsült költségek és finanszírozási terv
A célok leírása és finanszírozása
Tagállam: Magyarország
Program: 2018/2019

Intézkedés leírása	Előirányzott kiadások		EU társfinanszírozás euró
	Összesen euró	Nemzeti 50% euró	
Technikai segítségnyújtás a méhészek és méhészek szervezetei részére [R. 55. cikk (4) bekezdés a) pont]	1 390 000	695 000	695 000
<p>aa) a méhészeti képzés és a méhegészségügyi hálózat országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;</p> <p>ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez, az azokból való részvételhez és elméleti ismeretterjesztéshez;</p> <p>ac) szaktanácsadó-hálózat működtetéséhez;</p> <p>ad) bemutató méhészetek látogatásához;</p> <p>ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez és a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;</p>			
b) A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroatozisz – elleni védekezés [R. 55. cikk (4) bekezdés b) pont]	2 185 248	1 092 624	1 092 624
<p>ba) varroa atka, a nozematózis, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez;</p> <p>bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;</p> <p>bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;</p>			
c) A vándorméhészet ésszerűsítése [R. 55. cikk (4) bekezdés c) pont]	620 000	310 000	310 000
<p>ca) kaptárak, méhészeti adatgyűjtés és felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához;</p> <p>cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;</p>			
d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]	60 000	30 000	30 000
e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]	375 000	187 500	187 500
f) Együttműködés a szakosodott szervekkel a méhészetrel és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén [R. 55. cikk (4) bekezdés f) pont]	405 000	202 500	202 500
<p>fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez</p> <p>fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálathoz;</p> <p>fc) egyéb alkalmazott kutatáshoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához;</p>			
g) Piacmonitoring	0	0	0
h) A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.	0	0	0
Program összesen	5 035 248	2 517 624	2 517 624

7. Az (EU) 2015/1366 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikkének értelmében a tagállamok által annak érdekében meghatározott feltételek, hogy a méhészeti programok ne részesüljenek kettős finanszírozásban;

A Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján benyújtott kifizetési kérelmekhez csatolt – a vásárlás tényét / szolgáltatás igénybevételét igazoló – számla eredeti példányára még a kérelembenyújtást megelőzően, tollal rá kell vezetni a Nemzeti Program végrehajtását szabályozó nemzeti rendelet hivatkozási számát. A számláról a kedvezményezett fénymásolatot készít, amit minden esetben mellékel a kifizetési kérelemhez.

A helyszíni ellenőrzés során a benyújtott másolati példányt összehasonlítják az eredeti példánnyal, amennyiben a két számla bármilyen eltérést mutat, a kedvezményezettől a támogatási határozat visszavonásra kerül, valamint szükség esetén egyéb szankcionálásra is számíthat.

Fentiekén túl, minden számla egyedi azonosító száma rögzítésre kerül a kifizető ügynökség zárt informatikai rendszerébe, ahol a beépített keresztellenőrzések segítségével ellenőrzik, hogy az adott számla rögzítésre került-e már másik jogcím, illetve intézkedés keretében, így könnyen biztosítható, hogy egy számla adott tételére csak egyszer lehessen támogatást kifizetni.

8. Az egyes kiválasztott méhészeti intézkedések esetében alkalmazott teljesítménymutatók. A tagállamoknak intézkedésenként legalább egy releváns teljesítménymutatót kell kiválasztaniuk;

aa) a méhészeti képzés és a méhegészségügyi hálózat országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;

A sokrétű koordinációs munka segítségével a nemzeti program szinte összes kihasználtsági (sikerességi) mutatója magas százalékértéken áll, s ez a koordinátor munkájának hatékonyságát is megmutatja. A képzésen résztvevők száma felhasználható, mint az alcím hatékonysági mutatója a 2016-2019 időszakra

ab) regionális rendezvény, kongresszus szervezéséhez, az azokon való részvételhez és elméleti ismeretterjesztéshez;

A 2016-2019 időszak teljesítménymutatójaként a rendezvény szám szinten tartása, esetleg a növelése jöhet szóba, mert a mutató mérhető. (Lásd az alábbi táblázat.)

	Regionális rendezvény, kongresszus szervezése és az azokon való részvétel, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, tanulmányutak szervezése és az azokon való részvétel, valamint elméleti ismeretterjesztés támogatása. (Kifizetési kérelem száma db.)
2013/2014. végrehajtási év	395
2014/2015. végrehajtási év	427

ac) szaktanácsadó-hálózat működtetése;

A Nemzeti Program támogatás kihasználtsági mutatója önmagában igazolja a hálózat működésének sikerességét, hiszen teljes körű tájékoztatás nélkül nem valósulna meg a kihasználtság ilyen mértékben (99,51%)

ad) bemutató méhészetek látogatásához;

A 2016-2019 időszak teljesítménymutatójaként látogatási szám szinten tartása, esetleg a növelése lehet a mérőszám. (Lásd az alábbi példát.)

	Bemutató méhészetek látogatásának támogatása. (Kifizetési kérelem száma db.)
2013/2014. végrehajtási év	53
2014/2015. végrehajtási év	55

ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszéréséhez és a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;

A berendezések és pergetők száma felhasználható teljesítmény mutatóként a 2016-2019 időszakra. A Nemzeti Programnak köszönhetően a korábban használt elavult eszközök helyett mára korszerű, műszaki és élelmiszerbiztonsági szempontból kiváló eszközökkel dolgozhatunk, s ez növeli a termékünk (méz) eladhatóságát és a méhészkedésünk termelékenységét. Az elmúlt három év mutatja, hogy folyamatos és általában növekvő az igény ezekre a gépekre. (Lásd az alábbi példát.)

Eszköz	2013/2014	2014/2015	2015/2016
pergető (db)	266	292	451
fedelezőgép (db)	18	26	45
mézszivattyú (db)	23	12	11
léptároló (db)	4	5	19
fedelezőkád (db)	106	82	93
mézkimelegítő (db)	81	49	37
viasz- méz elválasztó (db)	6	11	24
viaszolvasztó (db)	74	88	128
léptároló fagyasztókamra (db)	20	13	19

af) termelői mézesüveg gyártásához szükséges formagarnitúra beszerzéséhez;

A magyar mézértékesítés összetétele az elmúlt néhány évben, arányaiban jelentős változáson ment keresztül. A méhészek egyre növekvő számban a mézüket saját néven értékesítik, egyre szélesebb választékkal kínálati piacot teremtve. A közvetlen értékesítés jellegében is megváltozott; - megjelentek a tetszetősebb mézesüvegek. Ilyen például az OMME által kifejlesztett termelői üveg.

A jogcím teljesítmény mutatója az eladott üvegféleségek darabszámának a növekedése lehet.

ba) varroa atka, egyéb kártevők, illetve a nozematózis elleni gyógyszeres védekezéshez;

Nemzetközi és hazai kutatók tanulmányai is bizonyítják, hogy Magyarországon a méhcsaládok téli elhullásának aránya az európai országokéhoz képest fele vagy akár harmada.

http://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/study_on_mortality/index_en.htm

A Nemzeti Program sikerességét igazolja, hogy más EU-s és nem EU-s tagországból is érdeklődtek a Magyar Méhészeti Nemzeti Program iránt – kiváltképp ezen pont miatt.

A támogatásban részesített kérelmezők száma felhasználható teljesítmény mutató a 2016-2019 időszakra vonatkozóan.

bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;

A méhész a higiénikus aljdeszka használatával a Varroa atka fertőzést jóval korábban észleli (természetes elhullás), így kiváló alapja van a jól megtervezett Varroa elleni védekezéshez. A jogcímből igényelhető támogatás évről évre 100%-ban felhasználásra kerül. Ennél pontosabb teljesítménymutatót nem lehet meghatározni. A támogatásban részesített kérelmezők száma felhasználható teljesítmény mutató a 2016-2019 időszakra vonatkozóan.

bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;

Magyarországon elsődleges feladatunk, hogy a méhbetegségeket felderítsük, terjedésüket megakadályozzuk. A szakma jövőjét biztosítandó; - megkerülhetetlenek a külön témaként kezelt fertőző betegségekről szóló elméleti és gyakorlati képzések, előadások. Teljesítménymutatóként az évente megszervezett képzések száma jöhet szóba.

ca) kaptárak, méhészeti adatgyűjtés és felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához;

A nyomon követési rendszer adatbázisa folyamatosan bővül. Fenntartása nélkülözhetetlen. Az ehhez tartozó rendszer fenntartására, frissítésére, kezelésére folyamatosan szükség van.

Az adatbázisban rögzített adatok mennyisége (méhészetek száma, méhcsaládok száma) felhasználható teljesítmény mutató a 2016-2019 időszakra vonatkozóan.

cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzése;

A vándoroltatáshoz szükséges új eszközök jogcímre elfogadott kifizetési kérelmek számának folyamatos emelkedése, illetve az ahhoz kapcsolható vándorméhészeti pergetési eredmények egyértelműen bizonyítják a jogcím sikerességét.

Jogcím: Vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzése	2013 év	2014 év	2015 év
Kifizetési kérelmek száma (db)	1029	1429	1529

d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]

2007-ben a program indulásakor a hazai kiskereskedelmi forgalomban vizsgált mézek 70%-a nem felelt meg az előírásoknak. Ezt az arányt az elmúlt 8 évben 1%-ra sikerült csökkenteni. Ez sajnos nem csupán az ellenőrzések miatt lett ilyen alacsony, hanem a hamisítási módszerek is finomabbá váltak. Az újabb vizsgálati módszerek megjelenésével és alkalmazásával nő a hamis mézek felderíthetősége. A legutóbbi vizsgálatokon a bolti mézek 25%-a bizonyult „kétes” eredetűnek. A munka eredményességét az előírásoknak nem megfelelő mézek számának a csökkenése jelezheti. Teljesítmény mutatóként a hamisított mézek számaránybeli csökkenése lehet a 2016-2019 időszak mutató száma.

e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]

Az elmúlt támogatási időszakban nőtt az anyanevelő telepeken lévő törzskönyvezett méhanyak száma. (Lásd az alábbi táblázat.)

	2013 év	2014 év	2015 év
Méh-anyanevelő telepek száma (db)	60	67	69
Törzskönyvezett méh anyák száma (db)	255	312	288

Ez azt jelenti, hogy a termelő méhészek igénye is folyamatosan növekszik az engedélyezett anyanevelő telepekről származó méhanyak és anyabölcsők iránt. Ez az évről-évre emelkedő mennyiség bizonyítja, hogy a méhészek egyre inkább érzik az ellenőrzött tenyészanyag felhasználásának fontosságát. (Lásd az alábbi táblázat.) Teljesítmény mutatóként a felhasznált tenyészanyag száma használható a 2016-2019 időszakra

	2013 év	2014 év	2015 év
Kifizetési kérelmek száma (db)	1 689	1 896	2 043
Támogatott petező méhanya (db)	48 060	53 101	57 252
Támogatott párzatlan méhanya (db)	4 274	2 478	1 993
Támogatott anyabölcső (db)	25 479	25 291	27 607

A jogcím sikerességét a növekvő felhasználás jelezheti.

fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez

A megfigyelő hálózatból nyert adatok nélkülözhetetlen alapját képezik a jól megtervezett vándorlásnak, ezzel is növelve a vállalkozás termelékenységét. A meteorológiai állomások folyamatosan bővülő számával az ország egyre nagyobb területéről kapunk részletes képet az időjárás, a virágzó kultúrák és várható terméseredmények tekintetében.

Jelenleg 81 db állomás van összesen. 2013-2014-ben 3 állomás, 2014-2015-ben 6 állomás lett telepítve. A megvalósított és adatokat szolgáltatató meteorológiai állomás száma használható teljesítmény mutatóként a 2016-2019 időszakban.

fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálathoz;

A környezetterhelési monitoring a méhek egyes betegségeivel, kártevőivel valamint a méheket érintő környezeti hatásokkal, vegyszerterheléssel, különböző méhészeti termékek analízisével egyaránt foglalkozik. Az adott évben végzett vizsgálatok, kísérletek eredményeit és az ezekből következő konklúziókat összefoglaló kiadványt évről-évre emelkedő példányszámban biztosítjuk a méhészek számára. A monitoring kiadvány szerves része az ismeretterjesztési programnak is azáltal, hogy jelentős mértékben hozzájárul a méhészeti ismeretek bővítéséhez. A kiadvány legutóbb 13.000 példányban jelent meg. A kiadványok száma használható fel teljesítmény mutatóként a 2016-2019 időszakban

fc) alkalmazott kutatáshoz;

Az alkalmazott kutatás folytatása a méhészet jövőjének megteremtése. A méhészek igényeinek megfelelően a kutatási programot folyamatosan bővítjük, a kutatási témák számát növeljük. A kutatási témák száma használható fel teljesítmény mutatóként a 2016-2019 időszakban

g) *piacmonitoringhoz*

Az intézkedést nem kívánjuk bevezetni, ezért teljesítménymutatót nem állapíthatunk meg.

h) *termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.*

Az intézkedést nem kívánjuk bevezetni, ezért teljesítménymutatót nem állapíthatunk meg.

9. A méhészeti program végrehajtására vonatkozó intézkedések.

- A Magyar Méhészeti Nemzeti Program irányításáért felelős kapcsolattartó pont;
 - **Neve: Országos Magyar Méhészeti Egyesület**
 - Rövidített neve: OMME
 - Székhelye: H-1094 Budapest, Viola u. 50.
 - Megalakulás: egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján működik.
 - Bírósági bejegyzési száma: 565
 - A szervezet állapota: bejegyzett működő szervezet
 - Adószáma: 19008295-1-43
 - Bankszámla adatok
 - Belföldi
 - Devizanem: HUF
 - Számlaszám: 11705008-20130154-00000000
 - Számlavezető bank: OTP NyRt.
 - Jelenleg bejelentett képviselő neve: Bross Péter elnök
 - Levelezési címe: Országos Magyar Méhészeti Egyesület H-1450 Budapest 9. Pf. 116
 - Telefonszáma: ++36 (1) 216-0015
 - Faxszáma: ++36 (1) 456-0378
 - E-mail cím: omme1984@enternet.hu
- 2016. január 1-én az OMME 113 regionális méhészt szervezetet képvisel, tagjainak száma 13.386.
- A Magyar Méhészeti Nemzeti Program irányításáért felelős minisztériumi egység kapcsolattartó pontja;
 - **Neve: Földművelésügyi Minisztérium**
 - Rövidített neve: FM
 - Székhelye: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.
 - Megalakítás: 1948. április 1.
 - Kormányzati azonosító száma: 305679
 - A szervezet állapota: Kormányzati szervezet
 - Adószáma: 15305679-2-41
 - Bankszámla adatok
 - Belföldi
 - Devizanem: HUF
 - Számlaszám: 10032000-01494549-00000000
 - Számlavezető bank: Magyar Államkincstár
 - Jelenleg bejelentett képviselő neve: Gere Antal Gábor állattenyésztési referens
 - Levelezési címe: Földművelésügyi Minisztérium; Mezőgazdasági Főosztály
H-1055 Budapest Kossuth Lajos tér 11 Magyarország
 - Telefonszáma: ++36 (1) 795-3850
 - Faxszáma: ++36 (1) 795-0498

- E-mail cím: gabor.antal.gere@fm.gov.hu

• A nyomon követő ellenőrzési eljárás leírása:

Az egyes intézkedésekhez kapcsolódó támogatási keretek

A Nemzeti Programban jóváhagyott intézkedésekhez kapcsolódó nemzeti részfinanszírozási igény fedezetét a Földművelésügyi Minisztérium (a továbbiakban: FM) biztosítja. Az FM a Magyar Méhészeti Nemzeti Program megvalósulásának feltételrendszerét, a források felhasználását, a végrehajtásban közreműködő szervezetek körét, azok feladatait rendeleti úton szabályozza, az államigazgatási eljárásokról szóló törvények rendelkezéseivel összhangban.

A támogatási kérelmek adminisztratív ellenőrzése

A kérelmezők támogatásra való jogosultsága csak azon intézkedések esetén áll fenn, amelyeket a jóváhagyott Nemzeti Program tartalmaz, és a tárgyév augusztus 1-jétől a tárgyévet követő július 31-ig kerülnek megvalósításra. Valamennyi intézkedés esetén a támogatási igényt költség számlákkal kell alátámasztani.

Ellenőrizendő paraméterek, rögzítendő adatok, hiánypótlási, elutasítási okok

• Kifizetési kérelem

A kifizetési kérelem formai, illetve tartalmi ellenőrzése (adminisztratív ellenőrzés). A formai ellenőrzés kiterjed minden benyújtott dokumentumra, beleértve magát a kérelmet, és annak mellékleteit. A kötelezően benyújtandó dokumentumok bármelyikének hiánya, illetve hiányossága esetén, kérelemnek helyt adó határozat nem adható ki. A dokumentáció hiánytalanságának, illetve hiányosságának megállapítását követően a benyújtott dokumentumok adattartalmának teljességét (az adatrovatok kitöltöttségét) is ellenőrizni kell, ami szintén a formai ellenőrzés része. Hiányos adatszolgáltatás esetén hiánypótlásra felszólító végzés kiküldése szükséges. A tartalmi ellenőrzés magában foglalja a kérelemben és annak mellékleteiben szereplő adatok helyességének, és megalapozottságának teljes körű vizsgálatát, a támogatási igény jogosságának, illetve a támogatási összeg mértékének meghatározását. A formai és tartalmi ellenőrzés a folyamatban nem különül el egymástól. Amennyiben a kifizetési kérelem és mellékletei nem felelnek meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, az szükség esetén teljesen vagy részben elutasításra kerül. Az ellenőrzés eredménye zárt informatikai rendszerben kerül rögzítésre.

• Összesítő táblázat a csatolt bizonylatokról (kifizetési kérelem melléklete)

Adminisztratív ellenőrzés

• Számlák (kifizetési kérelem melléklete)

Adminisztratív ellenőrzés

• Kifizetést igazoló bizonylat (kifizetési kérelem melléklete)

Adminisztratív ellenőrzés

Az adminisztratív ellenőrzés lebonyolításának technikai részletei

Az adminisztratív ellenőrzés kiterjed a kérelem dokumentációjának formai és tartalmi ellenőrzésére. Megtörténik a kérelembenyújtás módjának, időpontjának vizsgálata, a kérelem dokumentáció (a felhasznált nyomtatványok) megfelelőségének vizsgálata, a csatolt dokumentumok teljességének vizsgálata, a kitöltés hiánytalanságának vizsgálata. Minden kifizetési kérelmet egymástól függetlenül két ügyintéző ellenőriz teljes körűen a „négy szem elvének” betartásával. Az első ügyintéző az adminisztratív ellenőrzés során a kifizetési kérelem

és mellékleteinek főbb adatait zárt informatikai rendszerben rögzíti a megfelelő intézkedés kiválasztásával, majd amennyiben a kérelem hiánytalan, megállapítja a támogatás jogosságát és a jogosult támogatás összegét. Az ellenőrzés eredményét az informatikai rendszer tárolja. A második ügyintéző szintén elvégzi ugyanazon ellenőrzéseket, amennyiben a két ügyintéző döntésének eredménye megegyezik és a kérelem hiánytalan, a második ügyintéző jóváhagyását követően megtörténik a határozathozatal. Amennyiben a két ügyintéző döntése eltérő, egyeztetik az eltérés okát és elvégzik az informatikai rendszerben a szükséges módosításokat. Amennyiben az egyeztetés nem vezet eredményre, a döntést az illetékes vezető hozza meg. Az egyeztetett, végleges eredményt szintén rögzíti az informatikai rendszer. A határozathozatalt követően a szükséges forrás rendelkezésre állása esetén a határozat közlésétől számított 15 napon belül megtörténik a jóváhagyott támogatási összeg kifizetése. Amennyiben a kérelem hiányos, a kérelmezőt felszólítják a hiányzó dokumentumok/adatok pótlására. Az ügyintézők munkáját az informatikai rendszerbe beépített keresztellenőrzések segítik.

Helyszíni ellenőrzések

A kifizetési kérelmek kiválasztása a Bizottság 2015/1368 végrehajtási rendeletének 8. cikke értelmében a kérelmezők 5 %-át meghaladó mértékben a helyszíni ellenőrzésre kockázatelemzéssel, véletlenszerű kiválasztással, illetve szabálytalanság gyanújának felmerülése esetén egyedi felkérés alapján történik. Minden helyszíni ellenőrzésről jegyzőkönyv készül.

Helyszínen ellenőrizendő paraméterek, rögzítendő adatok, hiánypótlási, elutasítási okok

A helyszíni ellenőrzés során az alábbi paramétereket kell vizsgálni:

- A kifizetési kérelemhez mellékelt bizonylatmásoknak meg kell egyeznie a helyszíni ellenőrzés során ellenőrzött könyveléssel.
 - Eszközbeszerzés esetén a helyszíni ellenőrzés során a benyújtott bizonylaton szereplő tárgyi eszköz stb. meglétét és a bizonylaton szereplő adatoknak való megfelelést ellenőrzik.
 - Az intézkedés a jogszabályban meghatározottakkal összhangban valósult meg.
 - Amennyiben a helyszíni ellenőrzés alkalmával kiderül, hogy a benyújtott bizonylatok nem támasztják alá a támogatási igény jogosságát, úgy a helyszíni ellenőr a jegyzőkönyvben rögzíti a hiányosságokat, amely alapján a kifizetési kérelem egy része vagy szükség esetén egésze elutasításra kerül.
- A kedvezményezettek számára jogosulatlanul kifizetett összegek esetében meghozandó intézkedések leírása, ideértve a szankciókat is;

Az intézkedésekben való jogosulatlan részvétel részletes nemzeti szabályozását a Nemzeti Program benyújtásakor hatályos *mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény és a Bizottság 2015/1368 végrehajtási rendeletének 9. cikke* állapítja meg.

Amennyiben utólagos adminisztratív vagy helyszíni ellenőrzés során, illetve bármely más okból megállapításra kerül, hogy a kedvezményezett jogosulatlanul vett igénybe támogatást, a jogosulatlan támogatás kamattal növelt összegének visszafizetését határozatban rendeli el az illetékes hivatal. A jogosulatlan támogatás összegét a határozat kézhezvételét követő 30 napon belül kell visszafizetnie a kedvezményezettnek. Amennyiben a kedvezményezett nem fizeti meg a meghatározott határidőn belül az összeget, úgy az illetékes hatóság – visszatartási jogának érvényesítése útján – másik jogosult támogatás összegéből visszatartja azt, így ezzel a tartozás megfizetettnek minősül. A jogosulatlanul igénybe vett támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, ezért amennyiben nincs olyan jogosult támogatási összeg,

amelynek visszatartásával rendezhető a követelés, a jogosulatlan támogatás összegét az állami adóhatóság hajtja be.

Intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapítására a jogosultságot megállapító határozat közlésétől számított öt éven belül van lehetőség.

A jogosulatlan támogatás visszafizetését elrendelő hivatal nyilvántartást vezet az intézkedés(ek)ben jogosulatlanul részt vett kedvezményezettekről.

- A jóváhagyott programnak az adott tagállamban való nyilvánosságra hozatalát biztosító rendelkezések;

A Magyar Méhészeti Nemzeti Programot érintő tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos teendők célja a potenciális és tényleges kedvezményezettek tájékoztatása a Program működéséről, a felajánlott pénzügyi és intézkedési lehetőségekről, eljárásokról a támogatások átláthatóságának biztosítása érdekében.

Az érintett szervezetek (Földművelésügyi Minisztérium, Országos Magyar Méhészeti Egyesület, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) honlapjukon, illetve a szaksajtóban adnak tájékoztatást. A jóváhagyott Magyar Méhészeti Nemzeti Program a méhészek, méhész közösségek által üzemeltetett internetes felületekre, valamint méhészeti fórumok honlapjára is felkerül.

- A méhészeti területen működő képviseleti szervekkel való együttműködés biztosítása érdekében hozott intézkedések;

A Földművelésügyi Minisztérium az Országos Magyar Méhészeti Egyesülettel már 2013-ban **Stratégiai Partnerségi Megállapodást** írt alá, amelyet 2015-ben ismételtén megerősítettek. Ez a megállapodás választ adhat olyan új helyzetekre és kihívásokra, amelyeket együttesen már eredményesen lehet megoldani.

- Az adott tagállam méhészeti ágazatában alkalmazott azon módszer leírása, amellyel a méhészeti program intézkedéseinek eredményeit értéklik.

A **Hivatalos Értesítőben** megjelent a Magyar Méhészeti Nemzeti Program 2013-2016 Értékelő Bizottságról szóló 2/2016. (I.22.) FM utasítás, amelynek alapján a Magyar Méhészeti Nemzeti Program negyedik ciklusának, vagyis a 2013-2016 évekre vonatkozó támogatási éveinek tapasztalatait elemezni kell, s ennek az elemző értékelésnek a figyelembevételével kell a 2016-2019 évekre vonatkozó Magyar Méhészeti Nemzeti Programot kidolgozni.

A Bizottság a földművelésügyi miniszter által felkért szakértőkből és a program végrehajtásában résztvevő szervezetek képviselőiből áll.

Az értékelés szempontjai:

- az egyes célok megvalósulása;
- a felhasznált pénzügyi források;
- a fejlesztés hatása;
- az ellenőrzések hatékonysága;
- javaslatok.
- hatékonysági mutatók

Készítette a Magyar Méhészeti Nemzeti Program Értékelő Bizottság.